

Да излъземъ сега отъ този поетически синтезъ. - Тритѣ философски системи, за които бѣше дума, сѣ тритѣ плата, отъ които така майсторски е направена одиждатѣно облича свѣтогледа на Славейкова, Конецътъ, сѣ който е ушита - това е идеята за вѣчното прераждане, не библейската, не и Нитчева, а индийската. Подплатата - това е Славейковото.

Но какъ е възможно отъ толкова на гледъ противоположни елементи да се състави такова хармонично цѣло? - Защото "Химнитѣ за смъртта на Свръхчовѣка" е несъмнено бѣ непостигната въ нашата литература поетическа творба. Тя сякашъ не е минала презъ горнилото на мхката на словото. - Не дума, а звукъ нѣма, който би могълъ да се отмахне или да се замѣни, или пъкъ да се прибави звукъ. Тя е образецъ на рѣдко съвършенство, достойна да бѣде гордостъ на коя и да е литература. /Не е напразно Алфредъ Иенсенъ я преведе на шведски сѣ такава любовъ, въ такова луксозно издание, и я посвети на стокхолмския Архиепископъ по случай 50-годишнината му. / - Но преди да отговоримъ на поставения въпросъ, нека видимъ какъ славейковъ гледа самъ на тази си творба. -

"И който, като авлигата, е тѣжно настроенъ и пролѣттята не му е радостъ, а тѣжна безцель, - да обърне слухъ къмъ онзи могущъ оркестъръ. Който въ храма на живота изпълнява Химнитѣ за смъртта на Свръхчовѣка оркестъръ въ който известни партии на хориститѣ се изпълняватъ отъ петъ различни гласа, както въ нѣкоя отъ най-дивнитѣ симфонии: единъ басъ отъ брѣговетѣ на Гангесъ, два баритона отъ Палестиня, единъ теноръ отъ храма на Аполона въ Делфи и единъ дискантъ отъ най-високия връхъ на Стара-планина, планината на Заратустра. Оркестърътъ на тази симфония е нагласенъ по камертона на единъ тѣменъ сънъ на автора и - за възложената отъ Твореца задача на Свръхчовѣка: да бѣде звено между началото и края, да завърши недовършеното отъ уморения Творецъ, да се слѣй сѣ него - вълна отъ вълнитѣ, вълна на вълнитѣ - сѣ океана на Вѣчността - и поднови силата му за ново начало, и тѣй все во вѣки вѣковъ и нескончание вѣка." /На острова на блаженитѣ/

Какъ е възможно да се състави едно хармонично цѣло отъ толкова на гледъ противоположни елементи? Наистина, нуженъ е слухътъ на мадрець да долови като отъ единъ оркестъръ гласове отъ толкова различни гами.

Басътъ отъ Гангъ, това е идеята за вѣчното прераждане. Два баритона отъ палестиня - :Одействието, за което битието е творение на Бога, който е билъ преди него и е редомъ сѣ него, но при все това смисълътъ на човѣшкия животъ не се пренася задъ неговия краенъ предѣлъ Християнството, за което земниятъ животъ е само врата къмъ безплътния и вѣчния. Тенорътъ отъ храмътъ на Аполона - материализмътъ. Дискантътъ отъ Стара-планина - това е самъ Славейковъ, като мощенъ дѣбъ впилъ дълбоко корени въ националния духъ, чийто символъ е Стара-планина. А кое е това което обединява тѣзи различни елементи? - Свѣтътъ, - космосътъ. Различнитѣ свѣтогледи сѣ въ сѣхностъ само различни гледа-